

Vår saksbehandler
Tor Erik Drangsholt, +47 23 09 56 88

Vår dato
2017-03-26

Vår referanse
KOL/SEKR/2017/TED

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til
Det kongelige forsvarsdepartement

Kopi til

Internt

Intern kopi til

Svar på høringsforslag angående "Forskrift om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret" fra Krigsskoleutdannede offiserers landsforening

Innledning

Krigsskoleutdannede offiserers landsforening (KOL) viser til Høringsbrev - forslag til forskrift om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret av 17.02.2017, og vil med dette komme med kommentarer til forslaget. Denne saken har KOL fulgt i lang tid, og vi er fornøyd med at arbeidet med lov og forskrift nå går inn i sin siste fase.

Kommentarer fra KOL

Generelt

Forsvarsdepartement (FD) er fagdepartement for forsvarsundersøkelsesloven med forskrift. Samtidig er FD også ansvarlig for administrativ støtte til den nye undersøkelsesmyndigheten. Det påhviler derfor FD et ansvar ved at departementet gjennom forskrift tilrettelegger for at undersøkelsesmyndigheten får de rammer som skal til for å kunne operere som et uavhengig faglig organ. Uten slike føringer i forskrift til seg selv, kan organets faglige uavhengighet utfordres. Den administrative støtten vil kunne påvirke hvordan organet kan utføre undersøkelsesarbeidet. KOL vil derfor oppfordre FD til å gå lenger i fastsettelsen av slike føringer enn det de har gjort.

Ad. § 1 Unntak fra forsvarsundersøkelseslovens virkeområde

KOL legger til grunn at FD i forskriftsforslaget ønsker å unnta Etterretningstjenesten i sin helhet fra virkeområdet, og at dette er faglig begrunnet. KOL vil likevel advare mot at et slikt unntak ikke vil bidra til en mer åpen rapporteringskultur og bedre sikkerhetslæring i organisasjonen, noe som er grunnlaget for innføring av loven. KOL er også av den oppfatning at i de tilfeller der Forsvarssjefen i enkeltsaker beslutter at lov med forskrift skal gjelde for E-tjenesten, vil dette måtte tolkes som en oppfordring fra FSJ til UM om å undersøke saken. Selv om UM skal gjøre sin egen vurdering, vil en slik oppfordring legge press på et faglig uavhengig organ. KOL vil også be FD redegjøre for unntaket i forhold til andre lov og regelverk. En ulykke eller alvorlig hendelse i Etterretningstjenesten likevel kan gjøres til gjenstand for etterforskning av Politiet eller militærpolitiet. Der Etterretningstjenesten er involvert i sivil transportulykke vil denne kunne undersøkes av Statens havarikommisjon for transport (SHT). Likeledes vil Alvorlige arbeidsulykker kunne undersøkes av Arbeidstilsynet. KOL forstår ikke hvorfor Etterretningstjenesten skal unntas forsvarsundersøkelsesloven, da hensikten med loven utelukkende er å forbedre sikkerheten i organisasjonen og derigjennom bidra til at arbeidstagerne får en så trygg arbeidsplass som mulig.

Som en av Forsvarets arbeidstagerorganisasjoner synes KOL at det er uakseptabelt at den nyopprettede Statens havarikommisjon for Forsvaret ikke gis anledning til å undersøke ulykker og alvorlige hendelser i Etterretningstjenesten, når andre etater og har en legitim rett og plikt til å undersøke ulykker i organisasjonen.

En skulle videre anta at SHF vil være bedre i stand til å forstå organisasjonen enn politi, arbeidstilsyn eller andre uten spesiell sektorkunnskap. Potensialet for økt sikkerhet og mer treffende sikkerhetsanbefalinger synes større, ved at SHF undersøker en ulykke enn både arbeidstilsyn, politi og andre. KOL kan ikke se at en internundersøkelse i regi av tjenesten selv ikke har den samme legitimitet og uavhengighet.

Ad. § 2 Organisering av undersøkelsesmyndigheten

KOL mener at ved å kalle det nye organet 'Statens havarikommisjon for Forsvaret', forsterkes undersøkelsesmyndigheten sin posisjon som et uavhengig organ. KOL mener FD her har gjort et godt navnevalg for det nye organet.

KOL mener det er positivt at FD påpeker behovet for erfaring og kompetanse. Det er likevel nødvendig for KOL å presisere at det må være kompetansen til den enkelte, og resten av teamet som er avgjørende for hvordan organet organiseres. KOL er derfor ikke opptatt av at det skal være militært ansatte i organisasjonen slik forarbeidene legger til grunn, selv om det nærmest er selvsagt at det kreves militær kompetanse. Det bør derfor heller ikke være gitt føringer i forskrift om at leder skal være sivil embetsmann. Det er den samlede kompetansen og erfaringen i organet som skal være førende. KOL foreslår derfor §2 3. ledd endres til: «Leder for undersøkelsesmyndigheten skal være embetsmann.»

Videre er KOL opptatt av at FD klarer å opprettholde kompetanse til personellet i denne organisasjonen. En profesjonell havarikommisjon krever høy faglig kompetanse innenfor så vel sektorkunnskap som undersøkelsesmetodikk. I tillegg til dette vil opparbeidet erfaring over tid gi organisasjonen en tillit i samfunnet og sektoren som er nødvendig for at det viktige arbeidet skal få troverdighet.

Ad § 4 Varsling etter ulykke eller alvorlig hendelse

Det fremgår ikke av forslag til forskrift hvordan varsling skal følges opp. Det virker som om spørsmålet om undersøkelsesmyndighetens beredskap er utelatt fra forskriften. KOL legger til grunn at en profesjonell havarikommisjon er tilgjengelig for å behandle varslinger også utenfor kontortiden. FD har også i Prop.150L (2015-2016) foreslått at spørsmålet om beredskap bør avklares i forskrift. KOL ber FD foreta en avklaring om SHF skal ha en beredskap for å behandle innkomne varslinger.

Ad § 5 Tiltak på skadested

§§ 4 og 5 må vurderes i sammenheng. Slik KOL er kjent med hvordan en havarikommisjon arbeider, så har denne et stort behov for å få kontroll på skadestedet og især etter at redningsarbeid er avsluttet, men også i den perioden redningsarbeidet pågår slik at dette ikke ødelegger unødvendig for undersøkelsesarbeidet (opprydding m.v). §5 må inneha bestemmelser om hvordan både militær og sivil skadestedsleder skal sette seg i kontakt med undersøkelsesmyndigheten for å ivareta dennes interesser til personell fra havarikommisjonen selv er på plass.

Ad § 11 Undersøkelserapport

KOL støtter bestemmelsen om at undersøkelserapportene blir offentliggjort. Dette vil bidra til en økt tillit fra samfunnet til Forsvaret, og samtidig vil en offentliggjøring bidra til en åpen rapporteringskultur i Forsvaret.

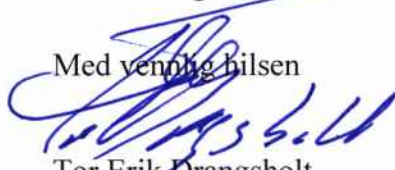
Ad § 17 Ikrafttredelse og opphevelse

KOL er opptatt av at undersøkelsesmyndigheten gis tid til å etablere organisasjon før den gjøres operativ i forbindelse med ikrafttredelse av lov og forskrift. KOL ber FD vurdere om 1. juli 2017 er tilstrekkelig tid.

Konklusjon

KOL har gjennom dette skrivet kommet med sine innspill til høringsbrevet – ”Forslag til forskrift om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret av 17.02.2017.” Avslutningsvis vil KOL få understreke betydningen av at FD gir den nye undersøkelsesmyndigheten gode forutsetninger i de rammer som fastlegges i forskrift.

Med vennlig hilsen

Tor Erik Drangsholt
Generalsekretær